

SISEMINISTEERIUM

VARJUPAIGA-, RÄNDE- JA INTEGRATSIOONIFONDIST PERIOODIKS 2014–2020
TOETUSE ANDMINE

Juhend toetuse taotlejale

**Kohanemist ja lõimumist toetav kolmandate riikide kodanikele suunatud
spordiprogramm**

Tallinn 2021

SISUKORD

KASUTATUD LÜHENDID	3
SISSEJUHATUS	4
TERMINID	5
1. TOETUSE ANDMISE ALUSED	7
1.1. Nõuded toetuse taotlejale	7
1.2. Projekti sobivus	8
1.3. Nõuded projekti elluvijale ja juhtimisele	8
1.4. Projekti eelarve ja selle rahastamine	9
1.5. Taotlusvorm ja lisadokumendid	9
1.6. Taotluse esitamine	10
2. TAOTLUSVOORU EESMÄRGID, EELARVE, TEGEVUSE ELLUVIIMISE AEG NING SIHTRÜHMAD	10
2.1. Taotlusvooru eesmärgid, eelarve ja tegevuste elluviimise aeg	10
2.2. Sihtrühmad	17
3. TAOTLUSTE HINDAMINE	17
3.1. Taotluste vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontroll	17
3.2. Taotluste sisuline hindamine	19
3.3. Teave tehtud otsuse kohta	20
4. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU KASUTAMINE	21
4.1. Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise üldtingimused	21
4.1. Projekti dokumentatsiooni säilitamine	21
4.2. Toetuslepingu muutmine	21
5. VÄLJAMAKSETE TEGEMINE JAARUANDLUS	22
6. AVALIKUSTAMINE	23

KASUTATUD LÜHENDID

AMIF –	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond
EK –	Euroopa Komisjon
EL –	Euroopa Liit
HTM –	Haridus- ja Teadusministeerium
SiM –	Siseministeerium
VA –	Vastutav asutus
VV –	Vabariigi Valitsus

SISSEJUHATUS

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (edaspidi ka *fond* või *AMIF*) asutati perioodiks 2014–2020 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16.04.2014 määrusega nr 516/2014.

Fondi üldeesmärk on aidata kaasa rändevoogude tõhusale juhtimisele ning ühise varjupaiga-, täiendava või ajutise kaitse poliitika ja ühise rändepoliitika rakendamisele, tugevdamisele ja edasiarendamisele, austades seejuures täiel määral Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid.

Üldeesmärgi raames toetab fond järgmiste ühiste erieesmärkide saavutamist:

- a) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kõigi aspektide, sh selle välismõjute tugevdamine ja arendamine;
- b) seadusliku rände toetamine liikmesriikidesse kooskõlas nende majanduslike ja sotsiaalsete vajaduste, näiteks tööturu vajadustega, tagades seejuures liikmesriikide sisserändesüsteemide terviklikkuse, ning kolmandate riikide kodanike tulemusliku integreerimise edendamine;
- c) liikmesriikides selliste õiglaste ja tõhusate tagasisaatmisstrateegiate edendamine, mis aitavad võidelda ebaseadusliku sisserände vastu, keskendudes eelkõige tagasipöördumise püsivusele ja tulemuslikule päritolu- ja transiidiriiki tagasivõtmisele;
- d) liikmesriikide vahel solidaarsuse ja vastutuse jagamise suurendamine, pöörates tähelepanu eeskätt rändajate ja varjupaigataotlejate voogudest enim mõjutatud liikmesriikidele, sealhulgas praktilise koostöö kaudu.

AMIF-i rakendamine toimub riikliku programmi alusel. Eesti riiklik programm on leitav Siseministeeriumi kodulehelt: <https://www.siseministeerium.ee/et/eesmark-tegevused/valisvahendid/varjupaiga-rande-ja-integratsioonifond>. Fondi taotlusvoorud viiakse läbi riikliku programmi alusel. AMIF-i vahendeid saab kasutada kuni 31.12.2022.

AMIF-ist perioodiks 2014–2020 toetuse andmise juhend toetuse taotlejale (edaspidi ka *juhend*) on koostatud toetuse taotlejale selgitamaks fondist toetuse ja kaasfinantseeringu andmise aluseid, aruandlust ja väljamaksete tegemise korda. Lisaks juhendile tuleb toetuse taotlejal tutvuda AMIF-i kulude abikõlblikkuse reeglitega, AMIF-i riikliku programmiga ja teiste Siseministeeriumi kodulehel asuvate fondi puudutavate dokumentidega.

Edukaid projekte rahastatakse AMIF-ist (75% projekti kogueelarvest) ja riigieelarvelistest (25% projekti kogueelarvest) vahenditest.

Taotlusvooru nimetus: Kohanemist ja lõimumist toetav kolmandate riikide kodanikele suunatud spordiprogramm
Taotluste esitamise tähtaeg: 15.04.2021

Kontaktisik: Martin Eber, Siseministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik, martin.eber@siseministeerium.ee. Lisateavet võib küsida e-posti teel kontaktisikult. Siseministeerium avalikustab kõik küsimused ja vastused kodulehel.

TERMINID

Abikõlblik kulu	AMIF-i abikõlblikkuse reeglites (lisa 19) nimetatud kulu, mis on kooskõlas riigisiseste ja EL-i õigusaktidega, sh horisontaalse määrusega.
Abikõlblikkuse periood	Toetuslepingus sätestatud rahaliste vahendite kasutamise alguse ja lõpptähtaja vaheline periood. Ajavahemik, mille jooksul peab projekti abikõlblik kulu olema tekkinud ja tegevused ellu viidud (so tööd tehtud, teenused osutatud ja tooted tarnitud). Kuludokument peab olema väljastatud abikõlblikkuse perioodi jooksul. Makseid võib teha ka pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu, kuid mitte hiljem, kui projekti lõpparuande esitamise hetkeks.
Auditeerimisasutus	AMIF-i rakendamisel osalev SiM-i siseauditi osakond, kes tegutseb teistest osalevatest struktuuriüksustest sõltumatult, et kontrollida ja auditeerida toetuse kasutamist.
Eelarveaasta	EK-le raamatupidamise aastaaruannete esitamise aluseks olev periood, mis algab 16.10.N-1 ja lõpeb 15.10.N.
Erimäärus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ (ELT L 150, 20.05.2014, lk 168–194).
Horisontaalne määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 514/2014, millega sätestatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad üldsätted (ELT L 150, 20.05.2014, lk 112–142).
Juhtrühm	Horisontaalse määruse artikli 13 lõike 4 alusel moodustatud riikliku programmi järelevalve eest vastutav organ, mille ülesanne on analüüsida programmi rakendamist ja eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme. Juhtrühma töökord kehtestatakse ja selle liikmed määratakse siseministri käskkirjaga.
Kaasfinantseering	Eesti riigi eelarvest eraldatav rahaline toetus, mis on minimaalselt 25% projekti maksumusest.
Kolmanda riigi kodanik	Inimesed, kes ei ole Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi (Norra, Island, Liechtenstein) ega Šveitsi Konföderatsiooni kodanikud.
Kontrolljälj	Toetuse kasutamisel tehtud otsuseid ja tehinguid tõendav dokumentatsioon. Elektroonilise menetluse korral peab kontrolljälje arhiveerima elektroonilist taasesitamist võimaldaval viisil.
Kuluartikkel	Projekti eelarve kululiigi alajaotus (nt tööjõukulude puhul projektijuhi töötasu, raamatupidaja töötasu, maksud jne).
Kuludokument	Majandustehingut kinnitav dokument, mis vastab raamatupidamise seaduses nimetatud algdokumendi nõuetele,

	ning palgaarvestuse puhul palgaarvestust tõendav väljavõte (nt palgaleht).
Kululiik	Projekti eelarve põhijaotus (nt tööjõukulud, sõidu- ja lähetuskulud), mis jaguneb omakorda kuluartikliteks.
Omafinantseering	Toetuse saaja või teiste projektis osalevate partnerite rahaline panus projekti. Omafinantseeringu hulka arvestatakse ainult toetuse saaja või teiste projektis osalevate partnerite tehtavad abikõlblikud kulud.
Partner	Toetuse taotluses nimetatud juriidiline isik, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või rahvusvaheline organisatsioon, kes osaleb projekti rakendamisel ja kellele tekivad selle käigus kulud.
Projekt	Kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja ajavahemiku jooksul elluviidav tegevus või seotud tegevuste kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse ja kasutatakse.
Rahvusvahelise kaitse saaja	Kolmanda riigi kodanik, kes on tunnistatud pagulaseks või täiendava kaitse saajaks direktiivi 2011/95/EL tähenduses või ajutise kaitse saajaks nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ tähenduses ja kellele on antud Eestis tähtajaline elamisluba.
Riiklik programm	EK ja VV heaks kiidetud AMIF-i vahendite kasutamise strateegiline dokument, mille alusel kavandatakse ja viiakse ellu tegevusi. Leitav www.amif.ee .
Rikkumine	EL-i või riigisisese õigusakti mistahes sätte rikkumine tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või võib kahjustada EL-i üldeelarvet põhjendamatu kulu tõttu.
Sihtrühm	Isikud, kellele toetatavad tegevused on suunatud ning kes on sihtrühmana erimääruses nimetatud.
Toetus	Rahaline abi, mis koosneb Eesti riigile antavast EL-i toetusest ja kaasfinantseeringust.
Toetuse saaja	Taotleja, kelle taotlus toetuse saamiseks on rahuldatud ning kellega on sõlmitud toetusleping.
Toetuse taotleja	Toetuse taotlejateks võivad olla avalik-õiguslikud juriidilised isikud, eraõiguslikud juriidilised isikud, valitsusasutused, valitsusasutuste hallatavad asutused või rahvusvahelised organisatsioonid, kelle põhikirjalised eesmärgid vastavad planeeritud tegevustele.
Toetusleping	Vastutava asutuse ja toetuse saaja vaheline leping projekti elluviimiseks eraldatud toetuse kasutamiseks.
Vastutav asutus	Vastavalt VV 13. novembri 2014. a korraldusele nr 482 on AMIF-i VA SiM. SiM-i põhimääruse kohaselt täidab AMIF-i rakendamisel VA peamisi ülesandeid SiM välisvahendite osakond.

1. TOETUSE ANDMISE ALUSED

Toetuse taotleja ning tema esitatud taotluses kirjeldatud kavandatavad tegevused ja kulud peavad olema abikõlblikud, st vastama toetuse saamise tingimustele. Toetuse taotlemisel on oluline, et taotleja veenduks nii enda kui ka oma projekti nõuetele vastavuses, st eelkõige kavandatavate tegevuste ja kulude abikõlblikkuses.

Taotleja projekti hindamisel lähtutakse alljärgnevatest üldistest abikõlblikkuse reeglitest:

- taotleja ja partnerite abikõlblikkus;
- projekti ja tegevuste abikõlblikkus;
- kulude abikõlblikkus (kulu toimumise aeg, kulu eesmärk).

Taotleja on taotluse hindamise ajal kohustatud:

- esitama taotluse menetleja nõudmisel taotleja ja taotluse kohta lisateavet nõutud vormis ja tähtajal;
- teavitama viivitamata taotluse menetlejat taotluses esitatud andmete muudatustest või ilmnenu asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.

1.1. Nõuded toetuse taotlejale

Toetuse taotlejateks võivad olla avalik-õiguslikud juriidilised isikud, eraõiguslikud juriidilised isikud, valitsusasutused, valitsusasutuste hallatavad asutused või rahvusvahelised organisatsioonid, kelle põhikirjalised eesmärgid vastavad planeeritud tegevustele. Taotlejal peab olema piisav administratiivne võimekus projekti elluviimiseks.

Toetuse taotlejale kohalduvad järgmised nõuded:

- taotleja ei ole pankrotistunud ega likvideerimisel, tema tegevuse suhtes ei ole alustatud kohtumenetlust, tema tegevus ei ole peatatud, ta ei ole muus piiravas olukorras, mis tuleneb riigi õigusaktides sätestatud korrast;
- taotleja ja/või partneri suhtes ei ole algatatud likvideerimis-, saneerimis- või pankrotimenetlust või mõnda muud õigusaktides sätestatud menetlust;
- taotlejal ja/või partneril ei ole Maksu- ja Tolliameti andmeil maksuvõlglane;
- taotleja ja/või partner ei ole jätnud varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuuluvad summasid tagasi maksmata või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral jätnud tasumata tagasimaksed ettenähtud tähtajal ja summas;
- taotleja ja/või partner ei ole varem sama kulu hüvitamiseks saanud riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest raha;
- taotleja ja/või partner ei ole esitanud Siseministeriumile toetuse taotlemisel valeinformatsiooni;
- taotleja ja/või partner ei ole rikkunud eetikaklauslit, st taotleja ei ole püüdnud otseselt või kaudselt (kolmandate isikute kaudu) saada konfidentsiaalset informatsiooni (sh teiste taotlusvooru esitatud projektide kohta) või mõjutada hindamiskomisjoni taotlusvooru hindamise ajal;
- taotleja ja/või partner peab vastama järgmistele kvalifikatsiooninõuetele:
 - vähemalt ühel taotleja poolt kaasatud eksperdil või partneril on varasem sporditegevuste läbiviimise kogemus;

- vähemalt ühel taotleja poolt kaasatud eksperdil või partneril on varasem eesti keelest erineva emakeelega inimestele koolituste vmt tegevuste läbiviimise kogemus.

Projektile või projekti üksikutele tegevustele samal ajal mitmetest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest toetuse taotlemisel peab taotleja esitama sellekohase teabe Siseministeeriumile.

1.2. Projekti sobivus

Fondist rahastatav projekt peab vastama järgmistele tingimustele:

- projekt keskendub taotlusvoorude meetme ning selle alategevuse elluviimisele;
- toetus on projekti teostamiseks vajalik, st ilma toetuseta ei ole projekti kavandatud kujul ning ajagraafikus võimalik ellu viia;
- taotlejal on projekti elluviimiseks vajalikud õiguslikud eeldused ja taotleja on organisatsiooniliselt võimeline projekti ellu viima, tal on projekti elluviimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused ning ta tagab projekti jätkusuutlikkuse pärast selle lõppemist;
- projekt on mittetulunduslik.

NB! Trükiste jm materjalide avaldamine trükitud ja/või elektroonsel kujul (k.a koolituste jaotusmaterjalid koolitusel osalejatele) on abikõlblik vaid juhul, kui nimetatud materjalide käsikirjad/projektid on eelnevalt kirjalikult kooskõlastatud Siseministeeriumiga.

1.3. Nõuded projekti elluviijale ja juhtimisele

Olenemata projekti rahalisest mahust, peab fondist rahastatava projekti elluviimiseks olema projektil:

- *projektijuht* – tegeleb toetuse saaja juures projekti igapäevase korraldamisega. Projektijuhi ülesanne on tagada projekti igapäevane fondi reeglitele ja lepingule vastav elluviimine ning tulemuste saavutamine. Projektijuht on kontaktisik, kes suhtleb vastutava asutusega;
- *raamatupidaja* – teostab projekti raamatupidamist vastavalt õigusaktidele, sealhulgas kontrollib algdokumente ja kirjendab need registrisse ning arvestab töötasusid ja makse;
- *projekti juhtkomisjon* – toetuse saaja kaasab juhtkomisjoni partnerid, esindaja(d), projekti elluviimist toetavate asutuste esindajad. AMIF-i vastutava asutuse esindaja (SiM välisvahendite osakonna nõunik) osaleb juhtkomisjonis vaatljana. Taotluse vormis 1 punktis 13.1 peab kirjeldama juhtkomisjoni ülesandeid ja koosseisu üldiselt. Projekti juhtkomisjoni täpne koosseis nimetatakse projekti elluviija ja vastutava asutuse koostöös toetuslepingu sõlmimise järgselt. Juhtkomisjon arutab projekti elluviimisel tekkinud küsimusi ja võtab vastu olulised projekti eesmärkide täitmist mõjutavad otsused. Soovitav on juhtkomisjoni koosolekuid korraldada vähemalt üks kord poolaastas.

Projekti meeskonna liikmeteks loetakse ainult need isikud, kellel on projektis otsene roll, nende isikute tööjõukulud on eelarves kirjeldatud kululiigi „Otsesed kulud“ all. Toetuse taotleja otsustab ja põhjendab, millistel isikutel on projektis otsene roll, põhjenduse peab nimetama taotlusvormil projekti juhtimissüsteemi kirjelduses. Projekti elluviimist toetavaid isikuid ei

loeta projekti meeskonda kuuluvateks ja nende tööjõukulud kantakse projekti eelarvesse kululiigi „Kaudsed kulud“ alla.

Töötaja tavapärase tööülesannete täitmise rahastamine projekti raames on abikõlbmatu kulu.

1.4. Projekti eelarve ja selle rahastamine

Projekti eelarvevormil peab täitma ainult esimese lehe ehk A-osa. B- ja C-osa täidetakse projekti elluviimise jooksul ja esitatakse SiM-ile koos projekti aruandlusega.

Projekti eelarves peab nimetama kõik projektiga seotud kulud ja tulud. Projekti eelarve peab olema tasakaalus. Abikõlblikud kogukulud peavad võrduma kogutuludega ning projekti käigus saadud sissetulekud peab projekti kuludest maha arvama. Projekte rahastatakse AMIF-ist (75% projekti kogumaksumusest) ja riiklikust kaasfinantseeringust (25% projekti kogumaksumusest).

Kulud	Tulud
+ otsesed kulud	+ AMIF-i toetus
+ kaudsed kulud (kuni 7 protsenti otsestest kuludest)	+ riiklik kaasfinantseering
	+ omafinantseering
	+ projekti käigus saadud sissetulekud
= abikõlblikud kulud kokku	= tulud kokku

Kõik kulud peavad olema põhjendatud, läbipaistvad ja detailselt kuluartiklite kaupa selgitatud. Toetust antakse ainult põhjendatud ja abikõlblikele kuludele (vt kulude abikõlblikkuse reegleid).

Projekti maksumuse arvestamine on hinnanguline, kuid see peab siiski andma piisavalt täpse tulemuse, et projekti elluviimise käigus ei osutuks vajalikuks eelarvet sageli muuta (st teatud tegevusteks jääb raha puudu või teatud kulude puhul tekib ülejääk). Muudatuste tegemisel peab arvestama olulise ajakuluga. Muudatusi ei tohi enne ellu viia, kui vastutav asutus on selleks loa andnud.

1.5. Taotlusvorm ja lisadokumendid

Taotlusvorm ja lisadokumentide vormid on kättesaadavad veebilehelt <https://www.siseministeerium.ee/et/eesmark-tegevused/valisvahendid/amif-taotlusvoorud>.

Taotlus koosneb järgnevatest dokumentidest:

- toetuse taotlemise vorm;
- projekti detailne eelarve MS Excel formaadis;
- taotleja organisatsiooni asutamisdokumentide ja muude organisatsiooni alusdokumentide koopiad (põhikiri, põhimäärus vms) (rahvusvaheliste organisatsioonide puhul võivad olla ka inglise keeles);
- Maksu- ja Tolliameti tõend käibemaksukohustuslaseks registreerimise kohta (kui kohaldub);
- taotleja kinnituskiri käibemaksu abikõlblikkuse kohta;
- tõend maksuvõlgnevuse puudumise kohta (ei esitata, kui andmeid saab kontrollida avalikust andmebaasist);

- partnerluse kinnitus (allkirjastatud ja kuupäevastatud partneri poolt) (kui kohaldub);
- spordiprogrammi kontseptsioon ning esialgne programmi kavand;
- sihtrühmani jõudmise ja osalejate kaasamise kavand;
- dokument, mis kinnitab, et vähemalt ühel taotleja poolt kaasatud eksperdil või partneril on varasem sporditegevuste läbiviimise kogemus ja varasem eesti keelest erineva emakeelega inimestele koolituste vmt tegevuste läbiviimise kogemus või nähtuvad vastavad kogemused elulookirjeldusest.

Taotlus koostatakse ametlikel vormidel, eesti keeles, trükitult, A4-lehel. Taotluse peab allkirjastama allkirjaõiguslik isik. Taotlusvoorus esitatud taotlusi esitajale ei tagastata ega kommenteerita. Kõik taotluse vormistamise ja esitamise seotud kulud kannab taotluse esitaja.

1.6. Taotluse esitamine

Taotluse peab SiM-le esitama kas **elektroonselt** digitaalselt allkirjastatuna või **paberil** omakäeliselt allkirjastatuna. Kui taotlus esitatakse paberil, peab esitama **taotluse originaali ning 3 koopiat**.

Paberil taotluse peab saatma või viima kinnises ümbrikus aadressil:
Välisvahendite osakond
Siseministeerium
Pikk 61, 15065 Tallinn

Taotlusele peab olema lisatud märgusõna „**Kohanemist ja lõimumist toetav kolmandate riikide kodanikele suunatud spordiprogramm**”

Elektroonse taotluse peab saatma aadressil info@siseministeerium.ee. Lisaks peab taotluse elektroonse versiooni esitama ka kas Wordi või Exceli failina e-posti teel taotlusvooru kontaktisikule SiM-is.

2. TAOTLUSVOORU EESMÄRGID, EELARVE, TEGEVUSE ELLUVIIMISE AEG NING SIHTRÜHMAD

2.1. Taotlusvooru eesmärgid, eelarve ja tegevuste elluviimise aeg

Taotlusvooru nimetus:	Kohanemist ja lõimumist toetav kolmandate riikide kodanikele suunatud spordiprogramm
AMIF-i mitmeaastase riikliku programmi erieesmärk:	Kolmandate riikide kodanike integratsioon ja seaduslik ränne
Riiklik eesmärk:	Integratsioonimeetmed

Taotlusvooru eesmärk on töötada välja jätkusuutlik ja spordil põhinev mudel/programm¹, mis toetab Eestis elavate kolmandate riikide kodanike, sh rahvusvahelise kaitse saajate ja nende pereliikmete (edaspidi ka *sihtrühm*), esmast kohanemist ja hilisemat lõimumist erinevate

¹ Näitena Eestis hästi toimuv spordil põhinev noorte arenguprogramm SPIN, <https://www.spinprogramm.ee/programm/> või Saksamaa programm „Integration durch Sport“, <https://globalcompactrefugees.org/article/integration-through-sports>.

spordiga seotud tegevuste kaudu. Samuti aidata sihtrühmal leida ja arendada (uusi) suhteid ehk luua sotsiaalne võrgustik ning kohaneda uues sotsiaalses keskkonnas. Programm peab kaasa aitama ka sihtrühma sotsiaalsete ning muude igapäevaoskuste arengule ja nende tugevdamisele, samuti toetama valdkonnas kokkulepitud väärtuste omandamist ja väärtustamist².

2015. aastal Riigikogu poolt vastu võetud „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“³ arvestab, et *sport ja liikumine on kõikide demograafiliste ja sotsiaalsete sihtgruppide tegevuse tervistava, hariva, meelelahutusliku ja sotsiaalse toimega osad, mis mitmekesistavad kultuuri- ja noorsootööd, panustavad kasvavalt integratsiooni, majandustegevusse ja tööhõivesse.*

Spordiregistri kohaselt oli Eestis 2020. aastal üle 2700 spordiorganisatsiooni, 455 spordikooli, üle 3500 spordiobjekti ja ligi 3700 treenerikutsega treenerit, mis näitab, et Eestis on hea ja toimiv spordiorganisatsioonide võrgustik ja sportimist ning liikumist toetav taristu.⁴

Samuti on põhialustes välja toodud, *et sport on tõhus kasvatus- ja kaasamisvahend, mille mõjul saab laiendada ühistegevust ja ühiskonna lõimumist.* Sport ja sellega seotud elamused ühendavad. Spordil on kohanemis- ja lõimumisprotsessis oluline osa kuna see omab tervistavat, harivat, meelelahutuslikku ja sotsiaalset toimet. Sporditegevuste kaudu on võimalik luua uusi tutvusi, laiendada suhtlusvõrgustikku ning kasvatada usaldust erineva taustaga inimeste vahel.

Suhtlusvõrgustiku ning eri kodukeelega inimeste omavaheliste kontaktide tihendamisel ei ole seni ära kasutatud spordi ja liikumise täit potentsiaali. Ometi on sotsiaalsete suhete ning omavaheliste kontaktide vähesus/puudus üks olulisemaid väljakutseid, millega sidusa ühiskonna arendamisel tegeleda. 2017. aasta „Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringu“ järgi on vaid viiendikul teisest rahvusest elanikest (18%) nelja suhtlusringi (sugulased, sõbrad ja lähedased tuttavad, äri- ja koostööpartnerid, õpingu- ja töökaaslased) hõlmav kontakt eestlastega, sama näitaja eestlaste puhul on 11%. Uussisserändajatest⁵ suhtleb eestlastega aktiivselt ehk iga päev 28% ja mõnel korral nädalas 21%. Aktiivne suhtlus eestlastega puudub aga pooltel uussisserändajatel (51%). Suhtlusvaldkonniti suheldakse eestlastega töökojal või koolis (55% peaaegu iga päev ja 17% mõnel korral nädalas). Väljaspool töökohta või kooli kahaneb kokkupuude ja suhtlus eestlastega mitmekordselt.⁶

² Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030 kohaselt on valdkonna arendamise põhimõteteks ja väärtusteks:

1) aus mäng – sport toimib kehtestatud reeglite ja kokkulepete põhjal, eeldab väärikust nii võites kui ka kaotades, arendab meeskonnavaimu ja solidaarsust;

2) ühtekuuluvus – sport ühendab inimesi ja organisatsioone; spordiliikumisest, sealhulgas olümpialiikumisest, osavõtt eeldab ja tugevdab inimestevahelist suhtlemist ning solidaarsus- ja ühtekuuluvustunnet;

3) kaasamine ja avatus – spordiorganisatsioonid järgivad demokraatlikke põhimõtteid ja head juhtimistava, tegutsevad läbipaistvalt ja arusaadavalt, välistavad diskrimineerimise, tagavad huvigruppide ja sidusrühmade võrdse kohtlemise, edendavad vabatahtlikkust ning kasvatavad sallivust ja kodanikuaktiivsust;

4) tervislik ja aktiivne elu – liikumisel ja spordil on tervist tugevdav ning elanikkonna elujõudu kasvatav roll;

5) elukestev enesearendamine – sport kujundab kehalise tegevuse oskusi ja harjumusi, väärtustab nii vaimset kui ka kehalist haritust, kasvatavad enesearendamisoskust ja valmisolekut elus toimetulemiseks;

6) vastutus – spordiliikumises osalejad vastutavad sporditegevuse tulemusliku toimimise eest ning koostöös kohalike omavalitsuste ja riiklike institutsioonidega nii pealtvaatajate kui ka keskkonna turvalisuse eest.

³ Ibid.

⁴ Spordiprogramm 2020-2023,

https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/200123_programm2020_2023_sport_loplik.pdf.

⁵ Vähem kui viis aastat Eestis seaduslikult elanud välismaalane, kellele on antud Eesti tähtajaline elamisluba välismaalaste seaduses või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud alusel.

⁶ EIM 2017, <https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/eim2017.pdf>.

Ka uuring „Uussisserändajate kohanemine Eestis 2019“ viitab selgelt, et üks sagedasemaid probleeme uude riiki tulemisel ja kohanemisel on uussisserändajate vähene suhtlusringkond, mis vähendab inimese kuuluvustunnet ning tekitab üksildust. Samuti on uude riiki elama asumine üsna stressirohke ettevõtmine, mistõttu väheste sotsiaalsete kontaktide ning väheste liikumise korral kujuneb stress, millest võib aga hiljem kujuneda juba ka terviserike. Mõlemal juhul on heaks lahenduseks võimaluste loomine liikumiseks, mis toovad kokku ka teisi inimesi: hobid, sport, vabatahtlik tegevus jne.⁷

Rahvusvaheline kogemus näitab, et ilma sporditegevuseta jäävad lahendamata mitmed olulised probleemid nagu kultuurišokk, sotsiaalne võõrandumine või piiratud sotsiaalne mobiilsus, mis vähendavad omakorda muude kohanemis- ja lõimumisteenuste positiivset mõju. Samuti tuleb arvestada, et pärast Eestisse saabumist on enamikel uussisserändajatel vajalik objektiivsetel põhjustel rahuldada eelkõige oma põhivajadused (töö, eluase, pereelu, lasteaed, kool, perearst jne). Seetõttu ei jõua nad ilma täiendava suunamiseta täisväärtuslikult osaleda Eesti ühiskonnaelus. Samuti puuduvad neil sageli selleks piisavad teadmised, võimalused ja vahendid.

Programmi vajadust näitab ka statistika, sest üha enam inimesi asub Eestisse elama, töötama või õppima. Kui 2014. aastani oli rändesaldo veel negatiivne (vastavalt -733), siis alates 2015. aastast näitab rändesaldo positiivset trendi. Esmakordselt väljastatud tähtajaliste elamislubade statistika näitab, et kõige rohkem tulevad välismaalased Eestisse tööle, õppima või pererände alusel. Pererände alusel saab Eestisse elama asuda, kui välismaalane liitub juba Eestis elava abikaasa või lähedase sugulasega või asutakse koos Eestisse elama.⁸

Esmakordsed tähtajalised elamisload ja EL kodanike pereliikmete elamisõigused 2015–2019

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

	2015	2016	2017	2018	2019
Esmakordsed elamisload kokku	3513	3780	3995	4912	5984
Pereränne (abikaasa juurde ja lähedase sugulase juurde kokku)	1195	1233	1184	1661	2272
Elamisluba õppimiseks	1009	1160	1211	1267	1330
Töötamine	1216	1325	1501	1851	2218
Elamisluba ettevõtluseks	23	16	53	87	134
EL kodanike pereliikmed	36	35	42	57	82
Muu põhjus*	70	46	46	46	30

*Muu põhjus - kriminaalmenetluses osalemine, kaaluka riikliku huvi korral ja välisleping

⁷ Uussisserändajate kohanemise Eestis 2019*,

https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/uussisserandajate-kohanemine-estis-2019-ee_1.pdf

⁸ Rändestatistika ülevaade 2015-2019,

https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/randestatistika_est_pdf.pdf.

Lisaks nõ omal käel ja vabatahtlikult Eestisse elama, tööle või õppima asunud kolmandate riikide kodanikele, tuleb programmi koostamisel ja elluviimisel arvestada ka Eestis rahvusvahelise kaitse saanud inimeste ja nende pereliikmetega. Aastatel 1997-2020⁹ on Eestis rahvusvahelise kaitse staatus antud kokku 544 inimesele¹⁰. Eestis elab praegu 337 rahvusvahelise kaitse staatusega inimest ja nende pereliiget. Eestile on enim rahvusvahelise kaitse taotlusi esitanud Ukraina, Venemaa, Gruusia, Süüria, Afganistani ja Türgi kodanikud. Ema- või peamise suhtluskeele järgi võib Eestis rahvusvahelise kaitse saanud inimesed jagada kaheks suureks rühmaks: venekeelsed (Venemaa, Ukraina ja muud endise NSVL liikmesriikide kodanikud) ning araabiakeelsed (Lähis-Ida ja Aafrika riikide kodanikud). Samuti valdavad mitmed rahvusvahelise kaitse saajad inglise, prantsuse ja türgi keelt.

2020. aastal asusid rahvastiku registri andmetel kolmandate riikide kodanikud elama peamiselt Tallinnasse, Tartusse, Pärnusse, Kohtla-Järvele, Maardusse, Sillamäele, Paidesse, Keilasse, Elvasse ning Väike-Maarja, Viimsi ja Anija valda.

Praegu tagatakse kolmandate riikide kodanikele, sh rahvusvahelise kaitse saajatele, mitmeid kohanemis- ja lõimumisteenuseid, sh osutatakse rändealast nõu, pakutakse tasuta kohanemis-, lõimumis- ning kultuuriprogrammi, tegutsevad eesti keele majad ning rahvusvahelised majad, loodud on võimalused eesti keele õppeks, rahvusvahelise kaitse saajatele osutatakse tugiisikuteenust, kohalikud omavalitsused tagavad sotsiaalteenused ja -toetused ning AS Hoolekandeteenused korraldab tõlketeenuse. Haridus- ja Teadusministeerium pakub rahvusvahelise kaitse saanud lastele ja noortele võimalust omandada hariduse jne. Samuti pakuvad rahvusvahelise kaitse saajatele erinevaid tegevusi ka mitmed mittetulundusühingud nagu näiteks MTÜ Eesti Pagulasabi ning sotsiaalsed ettevõtted Siin ja Sääl ning Köömen.

2018-2019. aastal piloteeriti kultuuri- ja spordiprogrammi, mis oli suunatud ainult rahvusvahelise kaitse saajatele. Programm käigus sai 165 kaitse saajat kohalikus kultuuri- või spordielus osalemise kogemuse. Sporditegevustes osalemine oli aktiivsem, kuid kultuuriasutuste, näiteks muuseumide külastamine, oli sihtgrupi seas vähem populaarne. Programmi elluviija tõi raskusena välja kaitse saanute pikemaajalise kaasamise ning huviringidesse ja trennidesse püsima jäämise, millele tuleb käesoleva taotlusvooru raames täiendavat tähelepanu pöörata. Lisaks näitas programmi elluviimise kogemus, et sageli ei piisa grupitegevustest, vaid tuleb arvestada inimeste individuaalsete vajaduste ja võimalustega. Lisaks võib spordiorganisatsioonis või muudes tegevustes eraldi osalemine aidata kaasa kontaktide tekkimiseks kohalikega, kuid eraldi osalemist on vaja julgustada.

Taotlusvooru eesmärgi saavutamiseks:

1. Võimaldatakse vähemalt 500 (viiesajal) kolmanda riigi kodanikul, sh Eestis rahvusvahelise kaitse saanud inimesel ja tema pereliikmel läbida programm projekti elluviimise perioodil vastavalt all toodud tingimustele. Juhendi punktis 2.2 toodud sihtrühmade arvulist suurust täpsustab ja põhjendab taotluse esitaja vastavalt oma tegevuste sisule ja kavale.

⁹ 31.08.2020 seisuga

¹⁰ Allikas: Siseministeerium

Spordiprogrammis osalemise eelduseks¹¹ on, et inimene on osalenud või osaleb Siseministeeriumi pakutavas tasuta kohanemisprogrammi Settle in Estonia (www.settleinestonia.ee) koolitus(t)el.

Programmi tegevused peavad vastama järgmistele põhimõtetele, tingimustele ja tulemustele:

A. Põhimõtted:

- 1) **Aktiivne ja praktiline osalemine Eesti spordielus.** Programmi tegevused peavad toetama sihtrühma aktiivset ja praktilist osalemist Eesti spordielus läbi vahetu isikliku kogemuse ning mitteformaalsete õppetehnikate või muude lahenduste abil.
- 2) **Regulaarsus ja järjepidevus.** Oluline sihtrühma motiveerida ja julgustada huviringides ja tegevustes regulaarselt osalema ning teadvustama, miks antud tegevused on neile kasulikud, sh ka peale programmi lõppu.
- 3) **Sihtrühma kaasamine.** Programmi tegevuste planeerimisse ja ellu viimisesse kaasab toetuse saaja sihtrühma esindajad, kes aitavad kohandada tegevusi vastavalt sihtrühma ootustele ja vajadustele.
- 4) **Individuaalne lähenemine.** Lisaks grupitegevustele peab olema valmisolek tegutseda isikupõhiselt ja tuleb arvestada programmis osalejate individuaalsete vajadustega.
- 5) **Kultuuridevahelise dialoogi toetamine.** Programmi tegevused toetavad kultuuridevahelist dialoogi, mis aitab omakorda omandada teadmisi teistest kultuuridest ja inimeste käitumisest; suurendada empaatiat teiste inimeste suhtes; arendada eneseteadlikkust enda tugevustest ja nõrkustest; leida lahendusi, kuidas maandada ja lahendada kultuurilisi ja etnilisi konflikte jne. Oluline on tagada, et tegevustes käsitletakse nii Eesti kui sihtrühma päritolu kultuuri võrdsetena.
- 6) **Eesti spordivaldkonna võimaluste rakendamine.** Oluline, et tegevused ja nende sisu oleksid mitmekesised ning kasutaksid olemasolevaid Eesti spordivaldkonna ressursse ja võimalusi. Lisaks teha koostööd olemasolevate muude programmidega (näiteks sotsialiseerumis- ja võrgustumisüritused uussisserändajatele, kohanemisprogramm, Kultuurisamm jne).
- 7) **Sihtrühma sotsiaalse, kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse ning territoriaalse hajutatusega arvestamine.** Programmi tegevused peavad arvestama sihtrühma vanuselisi, soolisi, kultuurilisi, sh usulisi ja muid olulisi omadusi ning tegevused peavad toimuma nii linnades üle Eesti kui ka sihtgrupi olemasolul ja vajadusel ka väiksemates asulates.
- 8) **Eesti keele praktiseerimise soodustamine.** Sporditegevused peavad toetama eesti keele praktiseerimist mitteformaalse keeleõppe vormis ning mõistlikus mahu, st tegevused ei tohi muutuda üksnes keeleõppeks. Sõltuvalt osalejatest ja nende keele- ning kultuuritaustast peavad osalejad omandama informatsiooni neile arusaadavas

¹¹ Tegemist on soovitusliku eeldusega, mitte kohustusega, st kui inimene pole kohanemisprogrammi koolitus(t)el osalenud, ei piirata tema võimalusi spordiprogrammis osaleda. Eesmärk on sihtrühma nügida osalema neile suunatud mitmekülgses kohanemist ja lõimumist toetavates tegevustes.

keeles. Selleks kasutatakse vajadusel elukutselisi tõlke ning vajadusel vabatahtlikke, kes valdavad sihtrühma keelt (eelkõige vene, araabia, inglise).

Programm kestab perioodil juuni 2021 kuni september 2022 ning programmi tegevused peavad moodustama terviku. Tegevused jagunevad kolmeks etapiks: mudeli/programmi koostamine, programmi elluviimine ning vajadusel täiendamine. Taotlejalt oodatakse programmi kontseptsiooni ning kavandit, mis kirjeldab planeeritavaid tegevusi, sh kaasatavaid partnereid, ja taotleja arusaama taotlusvooru sisust ning toetab taotlusvooru eesmärkide saavutamist parimal võimalikul viisil.

B. Tingimused:

Toetudes ja lähtudes eeltoodud põhimõtetest, oma ekspertteadmistest ning arvestades sihtrühma vajadusi, töötab taotluse esitaja välja programmi tegevused, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) Programmi tegevused hõlmavad muuhulgas:
 - spordi- ja liikumisürituste külastamist ning nendel osalemist;
 - spordi ja liikumisega seotud ekskursioone ja väljasõite;
 - koostööd Eesti spordiorganisatsioonidega;
 - spordiürituste korraldamist, kuhu kaasatakse kohalikku kogukonda jne.
- 2) Programmi elluviimisel tuleb teha koostööd teiste kohanemis- ja lõimumisvaldkonna teenusepakkujatega. Toetuse taotleja kirjeldab, kuidas ja millises osas koostööd planeeritakse ning kuidas plaanitakse koostöö jätkamist ka pärast projekti lõppu.
- 3) Programmi viiakse läbi individuaalselt ja rühmades.
- 4) Programmi pakkumine peab põhinema metoodilisel lähenemisel, mis toetab taotlusvooru eesmärki.
- 5) Toetuse taotleja esitab omapoolse nägemuse taotlusdokumentidele lisatud vormil sellest, kuidas kavatakse projekti sihtrühmani jõuda ja osalejaid programmi tegevustesse kaasata, sh kuidas tegeletakse osalemist takistavate barjääridega (nt lastehoiu võimaldamine kodustele emadele jne) ning kuidas plaanitakse jõuda venekeelse sihtrühmani, eriti vene keelt kõnelevate rahvusvahelise kaitse saajateni.
- 6) Toetuse taotleja peab olema valmis alustama programmi läbiviimist hiljemalt 2021. a II kvartalis.
- 7) Toetuse taotleja esitab omapoolse põhjendatud nägemuse programmi raames toimuvate tegevustega kaasnevatest kuludest, nt toitlustus, transport jne (lisa 2 eelarve).
- 8) Toetuse taotleja peab taotluses kirjeldama programmis osalejatelt tagasiside kogumist jooksvalt projekti perioodil.
- 9) Programmi tegevused ei tohi sihtrühma esindajatelt nõuda lisaressursse (osalusmaks, piletiraha jms).
- 10) Programmi tegevustesse kaasatakse eestlasi ning teiste Eestis püsivalt elavate rahvuskultuuride kandjate esindajaid, spordi- ja kultuuriasutusi, kohalikke omavalitsusi ning kohalike kogukondade esindajaid.

C. Tegevuste tulemusena on:

- 1) kolmandate riikide kodanikud, sh rahvusvahelise kaitse saajad ja nende pereliikmed:
 - osalenud aktiivselt Eesti spordielus kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning on saanud positiivse spordielus osalemise kogemuse;

- saanud teadmisi tervisekäitumisest ja tervislikest eluviisidest ning informatsiooni, kuidas ja kus saab iseseisvalt osaleda spordielus;
 - laiendanud kontaktvõrgustikku (omavalitsuste, mittetulundusühingute ja kultuuriasutuste esindajate ning kohalike kogukondade esindajatega);
 - saanud võimaluse praktiseerida eesti keelt.
- 2) eestlastest ja muust rahvusest kohalike kogukondade esindajad ning kohalik elanikkond on aktiivselt osalenud sihtrühmaga seotud üritustel ning toetanud kultuuridevahelist dialoogi.
 - 3) laiendatud spordivaldkonna organisatsioonide koostööd ja koostöövõrgustikku, mis toetab kolmandate riikide kodanike aktiivset ja praktilist osalemist Eesti spordielus ning milleks kasutatakse spordivaldkonna võimalusi.

D. Programmi elluviimine: programmi võib ellu viia nii üksikorganisatsioon kui ka Eestis tegutsevate organisatsioonide koostööna.

- 1) Toetuse taotleja kirjeldab taotluses koostöövõrgustikku kuuluvaid organisatsioone, täpsustades muuhulgas:
 - koostööpartnerite rolle, ülesandeid ning koostöökokkuleppeid;
 - koostööpartnerite omavahelist kommunikatsiooni ja infovahetust;
 - sihtrühma tegevustesse kaasamise ja teavitamise viise, sh eraldi välja tuua kuidas plaanitakse jõuda venekeelse sihtrühmani;
 - koostöövõrgustiku ja omavahelise koostöö jätkusuutlikkust pärast projekti lõppemist.
- 2) Tagamaks parim võimalik tulemus tuleb kogu programmi ning selle tegevuste puhul kirjeldada riskianalüüsi, mis keskendub programmi põhimõtete realiseerimisele (vt punkt A) ning nende realiseerimisega seotud riskide maandamisviisidele. Vajadusel analüüsib taotluse esitaja ka muid riske, millega on tema hinnangul oluline arvestada.

Toetuse taotleja peab eelpool toodud nõuetele vastavust ning tingimuste ja eesmärkide saavutamist kirjeldama taotluses.

Täpne projekti abikõlblikkuse periood määratakse toetuslepingus. Taotlusvoorus toetatakse projekte, mis algavad kõige varem 01.06.2021 ja kestavad kuni 30.09.2022 Kulud, mis on tehtud enne Siseministeriumi langetatud otsust taotluse kohta, tehakse taotleja riisikol.

Taotluse kogueelarve ei tohi ületada taotlusvooru kogueelarvet. Vastutaval asutusel on õigus toetada projekti osaliselt, märkides ära toetatavad tegevused.

Taotlusvooru kogueelarve	AMIF-i toetus (75%)	Riiklik kaasfinantseering (25%)
200 000 eurot	150 000 eurot	50 000 eurot

Projekt peab panustama AMIF-i mitmeaastases riiklikus programmis nimetatud indikaatori saavutamisse. Taotlusvormi punktis 11 peab määrama järgmise indikaatori projekti lõpuks saavutatava sihttaseme: sihtrühma kuuluvate isikute arv, keda fondi toetusel abistati. Rahastamisele kuulavas taotluses peab toetama **vähemalt 500** punktis 2.2.1. nimetatud

sihtrühma liiget. Projektile võib lisada teisi indikaatoreid, need peab kirjeldama taotlusvormi punktis 11.1.

2.2. Sihtrühmad

Abikõlblikud on kulud, mis on tehtud järgmiste sihtrühmade toetamiseks:

Otsene sihtrühm

2.2.1 Kolmandate riikide kodanikud, kellele on välja antud tähtajaline elamisluba välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses või välismaalaste seaduses sätestatud alustel, st inimesed, kes ei ole Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi (Norra, Island, Liechtenstein) ega Šveitsi Konföderatsiooni kodanikud, sh määratlemata kodakondsusega inimesed ja Eestis rahvusvahelise kaitse saanud välismaalased ning nende perekonnaliikmed.

Kaudne sihtrühm:

2.2.2 Eesti spordiorganisatsioonid ning nende töötajad ja esindajad;

2.2.3 eestlastest ja muust rahvusest kohalike kogukondade esindajad ning kohalik elanikkond, kes elavad omavalitsustes, kus viiakse ellu programmi tegevusi.

3. TAOTLUSTE HINDAMINE

AMIF-ist rahastatakse projekte, mille eesmärgid vastavad AMIF-i erimääruses nimetatud eesmärkidele.

SiM registreerib kõik laekunud taotlused nende laekumise järjekorras ja omistab neile projekti numbr.

Taotlusi menetletakse **kahe osas**:

- **esimeses osas** kontrollitakse esitatud taotluste vormilist vastavust, planeeritud tegevuste ning kulude põhjendatust ja abikõlblikkust AMIF-ist;
- **teisese osas** hinnatakse taotluste sisu.

3.1. Taotluste vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontroll

Kontrolli eesmärk on tuvastada taotlejate ja projektide vastavust õigusaktides, mitmeaastases riiklikus programmis ning juhendmaterjalis kehtestatud abikõlblikkuse ja vormistusnõuetele ning eelarves kirjeldatud kulude põhjendatust.

SiM kontrollib taotluse vormilist vastavust ning tegevuste ja kulude abikõlblikkust 15 tööpäeva jooksul alates taotluse avamisest. Kui taotluse esmakordsel kontrollimisel avastatakse puudusi, antakse taotlejale viis tööpäeva aega puuduste kõrvaldamiseks. Vajaduse korral peab toetuse taotleja esitama uue allkirjastatud taotluse. Parandatud taotluste laekumisel viib SiM kümne tööpäeva jooksul läbi lisakontrolli.

Vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontrolli teist korda mitteläbinud taotluse kohta teeb SiM taotluse mitterahuldamise otsuse.

Vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontrolliga tagatakse, et:

- taotleja vastab taotlusvooru tingimustele;
- taotleja on Eestis registreeritud juriidiline isik või rahvusvaheline organisatsioon;

- taotleja ei ole pankrotistunud ega likvideerimisel, tema tegevuse suhtes ei ole alustatud kohtumenetlust, tema tegevus ei ole peatatud, ta ei ole muus piiravas olukorras, mis tuleneb riigi õigusaktides sätestatust;
- taotlejal ja/või partneril on projekti elluviimiseks vajalik kvalifikatsioon, kogemus või projekti elluviimiseks vajalikud õiguslikud eeldused;
- taotleja ja/või partneri suhtes ei ole algatatud likvideerimis-, saneerimis- või pankrotimenetlust või mõnda muud õigusaktides sätestatud menetlust;
- taotlejal ja/või partner ei ole maksuvõlglane;
- taotleja ja/või partner ei ole jätnud varem riigieelarvelistest, EL-i või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuuluvad summasid tagasi maksmata või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral jätnud tasumata tagasimaksed ettenähtud tähtajal ja summas;
- taotleja ja/või partner ei ole varem sama kulu hüvitamiseks saanud raha riigieelarvelistest, EL-i või välisabi vahenditest;
- taotleja ja/või partner ei ole esitanud SiM-ile toetuse taotlemisel valetavat;
- taotlus on esitatud tähtajaks;
- kui taotlus esitatakse paberil, tehakse kindlaks, kas see sisaldab:
 - ühte originaali;
 - toetuse taotlemise juhendis nõutud koopiaid;
- elektroonilist taotlust;
- taotlusvormil on kõik nõutud väljad täidetud;
- elektrooniline ja pabertaotlus on identsed ning sisaldavad kõiki lisadokumente;
- kasutatud on kinnitatud taotlusvormi, taotleja ei ole taotlusvormi tekstile ühtegi täiendust lisanud;
- taotlus on nõuetekohaselt allkirjastatud ja kuupäevastatud;
- taotluse on allkirjastanud allkirjaõiguslik isik;
- taotlus on esitatud trükituna ja eesti keeles, välja arvatud taotleja organisatsiooni põhikirja, mis võib olla ka inglise keeles;
- taotlus sisaldab kõiki nõutud lisasid:
 - projekti detailne eelarve;
 - partnerluse kinnitus, kui seda on vaja;
 - projekti meeskonna elulookirjeldused, kui seda on vaja;
 - taotleja kinnituskiri käibemaksu abikõlblikkuse kohta;
 - juriidilise isiku kehtiva põhikirja või põhimääruse koopia, kui seda on vaja;
 - tõend maksuvõlgnevuse puudumise kohta, kui seda on vaja;
- kaasatud partnerite puhul on partnerluse kinnitused allkirjastatud ja kuupäevastatud;
- projekt vastab taotlusvooru tingimustele;
- projekti tegevused toimuvad taotlusvooru tingimustes ette nähtud abikõlblikkuse perioodil;
- projekti tulemusnäitajad on kooskõlas taotlusvooru tingimustes sätestatuga;
- projekti eesmärgid, oodatavad tulemused ja vajalikud tegevused on loogilises seoses, põhjendatud ja mõõdetavad;
- projekti sihtrühm vastab taotlusvooru tingimustes nimetatud sihtrühmale;
- nõuded projekti teostamisele ja juhtimisele on täidetud;
- partneri kaasamist on taotluses põhjendatud ning partneri tegevused ja kulud on taotluses kindlaks määratud;
- tegevused, millele toetust soovitakse, ei ole enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud, sõltumata sellest, kas kulud on tasutud;
- taotluses on esitatud vastav teave, kui projektile või projekti üksikutele tegevustele

taotletakse toetust samal ajal teistest riigieelarvelistest, EL-i või muu välisabi vahenditest;

- projekti eelarve on detailne, finantsandmed on esitatud eurodes ning vastavad taotlusvoorus väljakuulutatud tingimustele;
- kõik tabelites esitatud finantsandmed ja numbriline teave on õige;
- Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist taotletav summa moodustab kuni 75% kogukuludest;
- projekti eelarves nimetatud kulud on abikõlblikud;
- kaudsed kulud ei ületa seitset protsenti otsestest kuludest.

3.2. Taotluste sisuline hindamine

Taotluste menetlemise **teises etapis** hindab siseministri käskkirjaga moodustatud hindamiskomisjon taotluste sisu. Hindamiskomisjoni liige hindab toetuse taotlemise dokumentatsiooni põhjal iga taotlust eraldi, lähtudes kehtestatud hindamiskriteeriumitest.

Punktide arvutamine

A. Eesmärgipärasus ja asjakohasus

Kokku on võimalik saada 30 punkti ning hinnatakse järgmist:

- projekt vastab täielikult taotlusvooru eesmärkidele (kuni 6 p);
- sihtrühma ja projekti vajalikkus on põhjendatud (kuni 6 p);
- planeeritud tegevused on otstarbekad (kuni 18 p).

Kriteeriumis sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Vähim punktisumma 0 antakse, kui taotlus ja selle vastavus taotlusvooru eesmärkidele ei ole arusaadav.

B. Metoodika ja mõju

Kokku on võimalik saada 40 punkti ning hinnatakse järgmist:

- projekti tegevuskava on selge ja teostatav (kuni 12 p);
- tegevused on projekti eesmärkide saavutamiseks vajalikud (kuni 10 p);
- projekti tegevustel on oluline mõju sihtrühmale (kuni 6 p);
- projekti eesmärgid ja oodatavad tulemused on vastavuses (kuni 6 p);
- projekti oodatavad tulemused on jätkusuutlikud (kuni 6 p).

Kriteeriumis sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Vähim punktisumma 0 antakse, kui taotlus ei sisalda projekti tegevuste kohta nõutud teavet.

C. Eelarve ja kulutõhusus

Kokku on võimalik saada 24 punkti ning hinnatakse järgmist:

- projekti eelarve vastab tegevuskavale ja on põhjendatud (kuni 14 p);
- projekti kulutused on vajalikud sihtrühma huvides läbiviidavate tegevuste elluviimiseks (kuni 10 p).
-

Kriteeriumis sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Vähim punktisumma 0 antakse, kui eelarve ei ole üksikasjalik, ei vasta projekti tegevuskavale ja kulud ei ole põhjendatud.

D. Projektijuhtimise suutlikkus ja kogemus

Kokku on võimalik saada 6 punkti ning hinnatakse järgmist:

- taotlejal on piisavalt vahendeid projekti elluviimiseks (kuni 2 p);
- projekti meeskonnal on vajalikud kogemused projekti elluviimiseks (kuni 4 p).

Kriteeriumis sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Vähim punktisumma 0 antakse, kui taotleja kogemused ja vahendid ei ole projekti elluviimiseks piisavad.

Hindamistulemuste saamiseks liidetakse kõigi hindajate antud punktid ning arvutatakse iga taotluse aritmeetiline keskmine. Kokku on võimalik saada 100 punkti. Kui taotluse keskmine punktisumma on väiksem kui 60 punkti (60% maksimumist), siis taotlusele toetust ei anta. Üle 60 punkti saanud taotluste kohta koostatakse aritmeetilise keskmise alusel pingerida, mis reastatakse hindamiskomisjoni antud punktisumma järgi, alustades enim punkte saanud taotlusega kuni taotlusvooru eelarve lõppemiseni.

Hindamiskomisjonil on õigus teha ettepanek taotletud summa vähendamiseks, märkides hindamislehel, mis osas taotlust ei rahastata.

Taotlusvooru eelarve lõppemise tõttu rahastuseta jäänud projektid kantakse reservnimekirja, järjestades projektid punktisumma alusel kahanemise järjekorras, alustades enim punkte saanud taotlusega. Lõppenud projektidest vabanenud või tagasimakstud meetme vahendite kasutuselevõtmiseks võib SiM teha AMIF-i taotluste juhtkomisjonile ettepaneku rahastada reservnimekirjas olevaid projekte vastavalt järjekorrale.

Siseministri käskkirjaga moodustatakse AMIF-i taotluste juhtkomisjon, mille liikmeteks määratakse asjassepuutuvad SiM-i ametnikud ja vajaduse korral teiste ministriumite esindajad. Juhtkomisjon otsustab taotluste hindamistulemuste heakskiitmise ning teeb ettepaneku SiM-i kantslerile taotluste rahastamiseks, osaliseks rahastamiseks või rahastamata jätmiseks AMIF-ist ja kaasfinantseeringust. SiM-i kantsleri käskkirjaga määratakse taotluste rahuldamine, osaline rahuldamine või mitterahuldamine. Käskkirjas märgitakse toetuse saaja, projekti nimetus, AMIF-i toetuse suurim summa ning kaasfinantseeringu suurim osakaal abikõlblikest kogukuludest. Osalise rahuldamise ja mitterahuldamise otsust põhjendatakse ning viidatakse valiku- ja hindamiskriteeriumitele.

3.3. Teave tehtud otsuse kohta

SiM teavitab taotlejat toetuse saamisest või mittesaamisest kirjalikult. Otsus edastatakse taotlejale SiM-i dokumendihaldussüsteemi kaudu.

Enne toetuslepingu sõlmimist peetakse toetuse saajaga läbirääkimisi ja vajaduse korral täpsustatakse lepingu tingimusi.

4. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU KASUTAMINE

4.1. Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise üldtingimused

Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise tingimused sätestatakse toetuslepingus. Toetuse saaja on kohustatud:

- kasutama toetust ja kaasfinantseeringut ettenähtud tingimustel;
- tagama toetuse ja kaasfinantseeringu väljamaksmise eelduseks olevate dokumentide nõuetele vastavuse ning kulude abikõlblikkuse;
- esitama toetuse ja kaasfinantseeringu saamise ja kasutamise kohta nõutud teabe ning aruanded tähtaegselt;
- viivitamatult kirjalikult teavitama SiM-i taotluses esitatud või projektiga seotud andmete muutumisest;
- taotlema eelnevat nõusolekut toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise tingimuste muutmiseks;
- võimaldama vastutava asutuse, auditeerimisasutuse või Euroopa Komisjoni esindajatel või nende volitatud isikutel kontrollide teostamist ja osutama selleks igakülgset abi, sh võimaldama kontrollimiseks viibida toetuse saaja või projektis osaleva isiku ruumides ja territooriumil, mis on seotud toetuse kasutamisega;
- eristama selgelt oma raamatupidamises toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamisega seotud kulud muudest kuludest ning kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- järgima projektiga seotud hangete tegemisel riigihangete seaduses sätestatud nõudeid;
- tagama projektiga seotud dokumentatsiooni säilitamise ning projekti eesmärgi täitmiseks vajaliku vara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise ettenähtud tingimustel;
- näitama, et tegemist on toetuse ja kaasfinantseeringu abil elluviidava projektiga, kasutades selleks ettenähtud sümboolikat ja teavitustingimusi;
- täitma talle muid toetuslepinguga pandud ülesandeid.

4.1. Projekti dokumentatsiooni säilitamine

Toetuse saaja tagab projektiga seotud dokumentatsiooni nõuetekohase säilitamise vähemalt seitse aastat pärast projekti lõppemise kuupäeva. Kui pärast projekti lõppemist avastatakse rikkumine, pikeneb dokumentide säilitusaeg kuni seitse aastat alates päevast, mil toetuse saaja tagastab SiM-ile toetuse ja kaasfinantseeringu.

4.2. Toetuslepingu muutmine

Toetuslepingut võib muuta SiM-i algatusel või toetuse saaja sellekohase kirjaliku taotluse alusel.

Toetuse saaja peab taotlema SiM-ilt toetuslepingu muutmist enne, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- muutused seoses projekti tegevustega;
- muutmist vajab projekti abikõlblikkuse algus- või lõpukuupäev;
- muutmist vajab projekti abikõlblike kulude eelarve;
- eelarves toodud kululiigi (nt tööjõukulud, reisi- ja lähetuskulud jms) suurenemine rohkem kui 10% võrra. Eelarves tehtavate muudatuste korral otseste kulude kululiikide

vahel, mis ei ületa 10% kululiigile prognoositud summat, ning kululiikide siseselt rahaliste kulutuste osas tehtavate muudatuste korral ei pea toetuse saaja taotlema lepingu muudatust. Muudatused peavad olema vajalikud ja põhjendatud. Nimetatud reegel ei kehti nendele kululiikidele ja -ridadele, mida hindamis- ja juhtkomisjon on otsustanud eelnevalt vähendada. Sellisel juhul on tegemist sisulise muudatusega, mis läheb vastuollu hindamis- ja juhtkomisjoni otsusega;

- toetuse saaja avalduses esitatud muu asjaolu.

Muudatused, mis võivad avaldada mõju taotluse hindamise tulemusele hindamiskriteeriumide alusel, ei ole reeglina lubatud. Toetuse saaja peab esitama SiM-le kirjaliku taotluse lepingu või selle lisa muutmiseks enne kavandatud muudatuse elluviimist.

5. VÄLJAMAKSETE TEGEMINE JAARUANDLUS

Toetus ja kaasfinantseering makstakse toetuse saajale välja vastavalt toetuslepingus sätestatud korrale:

- mitmeaastaste projektide eelmakse moodustab reeglina 50% projekti esimeseks aastaks kinnitatud eelarvest. Vahemaksete graafik määratakse kindlaks toetuslepingus vastavalt projekti perioodile;
- eelmakse kantakse taotlejale üle 14 kalendripäeva jooksul pärast toetuslepingu allkirjastamist mõlema poole poolt;
- vahemakse saamiseks esitab toetuse saaja SiM-ile vahemakse taotluse ja vahearuarande koos selle juurde kuuluvate lisadega;
- toetuse saaja kannab projekti lõppedes kasutamata vahendid SiM-ile tagasi.

Toetuse saaja aruandluskohustus sätestatakse toetuslepingus. Toetuse saaja on kohustatud esitama SiM-ile järgmised aruanded:

- vahearuaranne, mitmeaastaste projektide puhul mitu vahearuarannet:
 - esitamise täpne aeg lepatakse kokku toetuslepingus;
 - esitama peab tegevuse aruande ja kuluaruande ning aruandlusperioodi kõigi või SiM-i moodustatud valimi alusel kulu- ja maksedokumentide koopiad¹²;
- lõpparuanne:
 - 1,5 kuu jooksul pärast projekti abikõlblikkuse lõpptähtaega;
 - esitama peab tegevuse ja kuluaruande, mis kajastab kogu projektiperioodi ning kõik veel esitamata või SiM-i moodustatud valimi alusel kulu- ja maksedokumentide koopiad.¹³

Projektide kohta, mis panustavad Eesti mitmeaastases riiklikus programmis nimetatud

¹² Siseministerium teeb projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli reeglina kõigi aruandes toodud kulude ja neid tõendavate dokumentide kohta. Erandina võib Siseministerium projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli teha valimi alusel nende toetuse saajate puhul, kes on toetust saanud kas Euroopa Pagulasfondist või Euroopa Tagasipöördumisfondist. Siseministerium koostab valimi kaalutusõiguse alusel.

¹³ Siseministerium teeb projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli üldjuhul kõigi aruandes nimetatud kulude ja neid tõendavate dokumentide kohta. Erandina võib Siseministerium projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli teha valimi alusel nende toetuse saajate puhul, kes on toetust saanud kas Euroopa Pagulasfondist või Euroopa Tagasipöördumisfondist. Siseministerium koostab valimi kaalutusõiguse alusel.

väljundnäitajate täitmisse, esitatakse iga aasta 25. oktoobriks SiM-ile perioodi 16.10.N-1 kuni 15.10. N¹⁴ kohta aruande ühiste indikaatorite täitmise kohta.

6. AVALIKUSTAMINE

Projekti toetamine AMIF-i vahenditest ja kaasfinantseerimine riiklikest vahenditest peab olema selgesti nähtav iga projektiga seotud tegevuse puhul. Nõuded avalikustamisele sätestatakse toetuslepingus.

¹⁴ Tegemist on fondi horisontaalses määruses sätestatud eelarveaastaga.